
ריפוי בעיסוק בקהילה - עבודה עם אוכלוסיות בסיכון: "מִשְׁחָקִים יַחַד" - התערבות טיפולית קבוצתית בקרב ילדי הקהילה הזרה

שני שפע

שני שפע, BOT, מרפאה בעיסוק במרכזו לגיל הרך בבת ים; סטודנטית לתואר שני בלקויות למידה, בית הספר לחינוך באוניברסיטת בר אילן. סטודנטית בשנה האחרונה לתואר בוגר בריפוי בעיסוק באוניברסיטת תל אביב בעת ביצוע ההתערבות המתוארת במאמר זה. hakolletova@walla.com

המאמר מבוסס על עבודה מסכמת במסגרת הכשרה קלינית של שנה ד' ללימודי התואר הראשון (2012),
בחוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת תל אביב.

תודתי נתונה ל**גב' שרה גת**, מתאמת הכשרות קליניות בתחום הקהילה באוניברסיטת תל אביב,
שליוותה והדריכה אותי במהלך הכשרה קלינית זו ומעבר לה.

מילות מפתח: ריפוי בעיסוק קהילתי, קידום בריאות, מניעה, קבוצה, מיומנויות תקשורת
ותהליך, הסתגלות, אוכלוסייה בסיכון, קהילה זרה בישראל, ילדים, חסך עיסוקי

תקציר

רציונל: בשנים האחרונות הורחב מושג הלקוח מעבר לפרט ולמשפחתו גם לקבוצות, לארגונים ולקהילות. מרפאים בעיסוק נוטלים חלק כיועצים ומארגני תכניות בעבודה קבוצתית עם קהילות שונות ברחבי העולם במטרה להעצים אוכלוסיות המצויות בסיכון בריאותי ועיסוקי, לתרום למימוש הפוטנציאל שלהן ולקדם את בריאותן. לאור זאת, החוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת תל אביב מיסד את תחום הריפוי בעיסוק הקהילתי, ובמסגרתו משתלבים סטודנטים בהכשרות קליניות בעבודה עם קהילות שונות. המאמר יציג דוגמה להתערבות קהילתית קבוצתית בריפוי בעיסוק בקרב ילדי הקהילה הזרה בתל אביב, שעקב מהלך חייהם הם בגדר אוכלוסייה בסיכון. המעבר לתרבות חדשה משפיע על ביצועם העיסוקי, על מצבם הבריאותי ועל רווחתם האישית, ומציב קשיים בתפקודם היום-יומי. **שיטה ויישום:** שתי סטודנטיות לתואר בוגר הנחו קבוצה שהתקיימה בגן חובה עירוני למשך שמונה שבועות בליווי מקצועי של מרפאה בעיסוק מאוניברסיטת תל אביב. הקבוצה כללה שמונה ילדי מהגרי עבודה ומבקשי מקלט בגילאי 5-6 שהגיעו לארץ חודשים ספורים טרם פתיחת הקבוצה. ההתערבות הקבוצתית נערכה במסגרת קבוצה בגן ובמשחק החצר והתמקדה בקידום ההסתגלות וההשתתפות החברתית של הילדים בתוך המסגרת החינוכית. את הקבוצה הנחו עקרונות תיווכיים לצורך קידום מיומנויות התקשורת והתהליך: כלים לתקשורת מתאימה (הבעת בקשה/אי שביעות רצון), שמירה על כללים (המתנה בתור, בחירת השחקנים, ישיבה,

רשות דיבור), היכרות עם רצף תהליכי ושיתוף פעולה במהלך משחק. מנחות הקבוצה עקבו אחר התקדמות הילדים באמצעות כלי תצפיתי להערכת מיומנויות תהליך, תקשורת ויחסי גומלין על בסיס מסמך המתע"מ. **תוצאות ומסקנות:** ממצאי ההתערבות הקבוצתית מורים על שיפור בתהליכי הסתגלות למסגרת והתגבשות זהות חברתית שכללה קבוצת משחק משותף. תוצאות אלו עשויות ללמד על יעילות ההתערבות בשיפור תפקודים חברתיים ומנטליים, וכך מחזקות את הצורך בקיום קבוצות התערבות בריפוי בעיסוק עם ילדים בסיכון.